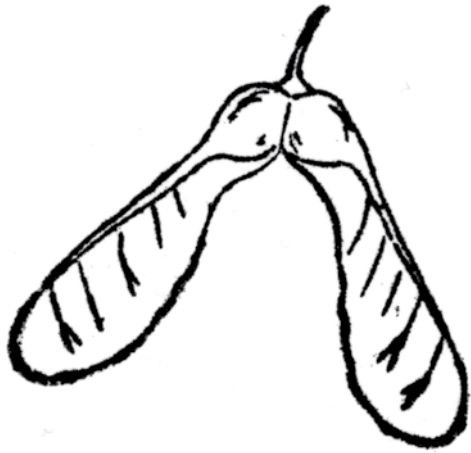

ALLE PERKEN TE BUITEN

Vrijwillig werken voor het Vlijpark

VOOR MOOIE PADEN EN SCHONE SLOTEN

Tegen het einde van het jaar 2004, als de winter zijn aanloop neemt, komen een vertegenwoordiger van de gemeente Dordrecht en de Amateur Volkstuin Vereniging in de kantine van Het Vlijpark bijeen. Ze zetten hun handtekening onder een verklaring die een langdurige samenwerking bezegelt. Het is geen gewone afspraak.

Het is een samenwerking die verder gaat dan 'samen iets doen'. De gemeente Dordrecht en volkstuinvereniging Het Vlijpark spreken met elkaar af om diensten te ruilen.

De een doet iets voor de ander, de ander doet iets terug, zonder dat geldbedragen de ruil in de weg staan. Het wordt een greendeal tussen twee partijen, die elkaar nodig hebben en elkaar onbaatzuchtig helpen. Een voor Dordrecht unieke samenwerking.

De dienstenruil is overzichtelijk en gespreid over een aantal jaren. Vrijwilligers van Het Vlijpark gaan buiten de grenzen van hun eigen tuincomplex tuinieren. Ze onderhouden het openbaar groen langs de Nieuwe Noordpolderweg, toegangsweg tot de volkstuin en verderop gelegen voetbalvelden. Ook zullen ze jaarlijks 1500 planten opkweken die later in de stad worden uitgezet. In ruil zal de gemeente de paden van de volkstuin vernieuwen en de sloten van het complex uitbaggeren. De volkstuinders gaan hun perken te buiten en helpen de gemeente.

De overeenkomst komt voort uit een initiatief van de tuinvereniging. De schaarse financiële middelen dwingen het bestuur tot een creatief denkproces. Dat leidt tot een ontwapenende toenadering: waarom geen deal met de gemeente met gesloten beurzen? Onder het motto: voor wat hoort wat. De vereniging zet vrijwilligers in voor de gemeente en de gemeente doet iets terug. Kan het eenvoudiger? De gemeente blijkt een gewillige toehoorder en toont zich enthousiast. Een bijzondere samenwerking is geboren.

Een paar weken na de ondertekening van de documenten waarin de afspraken zijn vastgelegd, gaan vrijwilligers van ATV Het Vlijpark buiten hun complex aan het werk. Ze trotseren kou en regen en steken hartverwarmend de handen uit de mouwen. Ze doen het voor hun 'tuin', de gemeenschap van bloemen, planten en mensen waar ze mee vergroeid zijn. Dan heet wat je doet geen vrijwilligerswerk, maar gewoon 'lekker met elkaar bezig zijn'.

Vanaf januari 2005 komt een groep van twintig tot dertig tuinleden in wisselende samenstelling bij elkaar. Op een zaterdagmorgen, rond de klok van half tien, gaan ze gelaafd door koffie en gewapend met handschoenen en mutsen blijmoedig de kou in. Ze snoeien en zagen, slepen met takken, bouwen takkenwallen, ruimen andermans zwerfvuil op en schrappen het onwillige onkruid van het schelpenpad, dat de begrenzing vormt tussen het complex en de Noordendijk. Dat doen ze nog drie tot vier keer diezelfde winter. En de winters die volgen weer, tot en met 2010, als de overeenkomst ten einde loopt.

De gemeente heeft intussen de sloten weer op diepte gebracht en de paden van een strakke laag asfalt voorzien. De tuinders hoeven niet langer struikelend naar hun paradijsjes. Hun volle kruiwagens rollen ze ongehinderd naar de compost.

Dit boekje is een eerbetoon aan de mensen die zich belangeloos voor de vereniging en de gemeente hebben ingezet. Ze deden het niet omdat het moest, maar omdat het in ze zit: gewoon iets over hebben voor elkaar. Het is ook een dankbetuiging aan gemeente Dordrecht die zich genereus en soepel opstelde en zich ontvankelijk toonde voor een bijzonder verenigingsinitiatief. Het is een verslag van onvermoeibaar werken, moppen, plagen, lachen en van kleumende handen rond een kop warme erwtensoep, het verdiende loon van een unieke samenwerking.

TON RUYGT, tuin 66

'De sfeer tussen de mensen is voor mij het belangrijkste. Het is hier gezellig, maar dat komt omdat er voor de mensen ook veel wordt gedaan. In de zes jaar dat we op de tuin zijn is er altijd wel wat georganiseerd: samen Kerst vieren, bingo, er is veel te doen in de kantine. We doen het met zijn allen, vrijwillig, en dat is goed.

Vrijwilligerswerk voor mij is dat een ander van jou profiteert. En zelf heb ik er ook iets aan. Je stopt iets erin en je krijgt iets terug. Iedereen doet zijn eigen vakje werk.

De buitenboel doen, dat hoorde er ook bij. Ik liep niet hard van stapel, hoor! Rustig opbouwen, hier papiertje rapen, daar papiertje rapen. Niet als een gek beginnen. Zo doen we dat ook met de dinsdagploeg, een heel hechte ploeg. Eigenlijk wel moeilijk voor een ander om daar tussen te komen, tussen de mannen van de dinsdag. In de zaterdagploeg deden weer anderen mee. Ik deed veel snoeiwerk, zooi losschoppen, een beetje etteren. Ja, handen uit de mouwen. Ik sleepte de takken weg en daar maakten we weer takkenwallen van.

Het was samen uit, samen thuis. Het werk heb ik soms vervloekt, maar we hebben met z'n allen ook veel gelachen. Het was humor, tussen het werk door. Twee, drie uurtjes werk, koffie tussendoor. Man, de tijd vloog om, natuurlijk omdat het leuk was met z'n allen.

Het belangrijkste was dat het goed was voor de vereniging. Ik deed het voor de vereniging. Een regeling voor een regeling, we deden iets voor een ander, de gemeente, en we kregen iets terug. Zo hebben we geld uitgeschraapt, alles voor schonere sloten en mooiere paden.'

'IEDEREEN ZIJN
EIGEN VAKJE
WERK'

VRIJWILLIGERSWERK

Vrijwilligerswerk is werk dat niet aanvoelt als werk omdat het vrijwillig wordt gedaan. Het zijn activiteiten van allerlei aard waarvoor je geen vergoeding krijgt. En toch doen honderdduizenden Nederlanders het. Ze doen het met een maatschappelijk doel voor ogen, individueel of in groepsverband. Ze helpen in de eerste plaats anderen, maar zelf worden ze er ook rijker van. Geestelijk, wel te verstaan.

Vrijwilligerswerk wordt steeds belangrijker in onze samenleving. Heel wat mensen maken zich verdienstelijk door te zorgen voor de ander, voor het milieu, of door zich in te zetten voor hulpbehoevenden, mensen met beperkingen. Ze zijn ook actief in sport- of volkstuinverenigingen. Daar wijden ze zich belangeloos aan bestuurstaken, kantinediensten of het snoeien van planten en struiken. Het is maatschappelijke betrokkenheid waarvoor ze in principe niets terugvragen, maar in de praktijk vaak wel iets terugkrijgen.

Vrijwilligerswerk is een betrekkelijk jonge vorm van werken. Sinds de industriële revolutie is het begrip 'arbeid' of 'werk' verengd tot 'betaalde arbeid'. Vormen van niet-betaalde arbeid schuiven naar de achtergrond of worden uitgesloten. Vrijwilligerswerk, huishoudelijke arbeid, niet op 'de markt' gerichte of niet-winstgevende arbeid – het heeft allemaal geen naam en krijgt geen erkenning. Tegenover werk staat een beloning, maar deze is alleen in geld uitgedrukt.

Pas aan het einde van de twintigste eeuw wordt vrijwilligerswerk weer opgewaardeerd. Wel is het dan nog veeleer een economisch verantwoord alternatief dan een uitdrukking van gemeenschaps- en burgerzin. Maar het beeld verandert gaandeweg. De vrijwilliger wordt zelfbewuster. Het werk maakt ze sterker en geeft hen het gevoel erbij te horen. Iets voor een ander doen: het is een prestatie waar men trots op is.

SCHELPEPAD

Schelpenpaden zijn niet meer van deze tijd. Als ze er nog liggen, bijvoorbeeld als fietspad, dan veranderen ze binnenkort van samenstelling. De schelpen maken plaats voor gemalen betonpuin. Dat is goedkoper en gemakkelijker in onderhoud.

Langs het volkstuintcomplex, aan de kant van de Noordendijk, ligt nog wel een schelpenpad. Het loopt van de Nieuwe Noordpolderweg, langs tuinhuisjes en rietkragen, in een rechte lijn naar het brede water langs de Wantijdijk, waar het plotseling eindigt in een plek waar vissers graag verblijven omdat niemand hen er ziet. Zo'n honderd meter schelpen in het grasland moeten ze ervoor overbruggen. Het schelpenpad ligt op gemeentelijke grond.

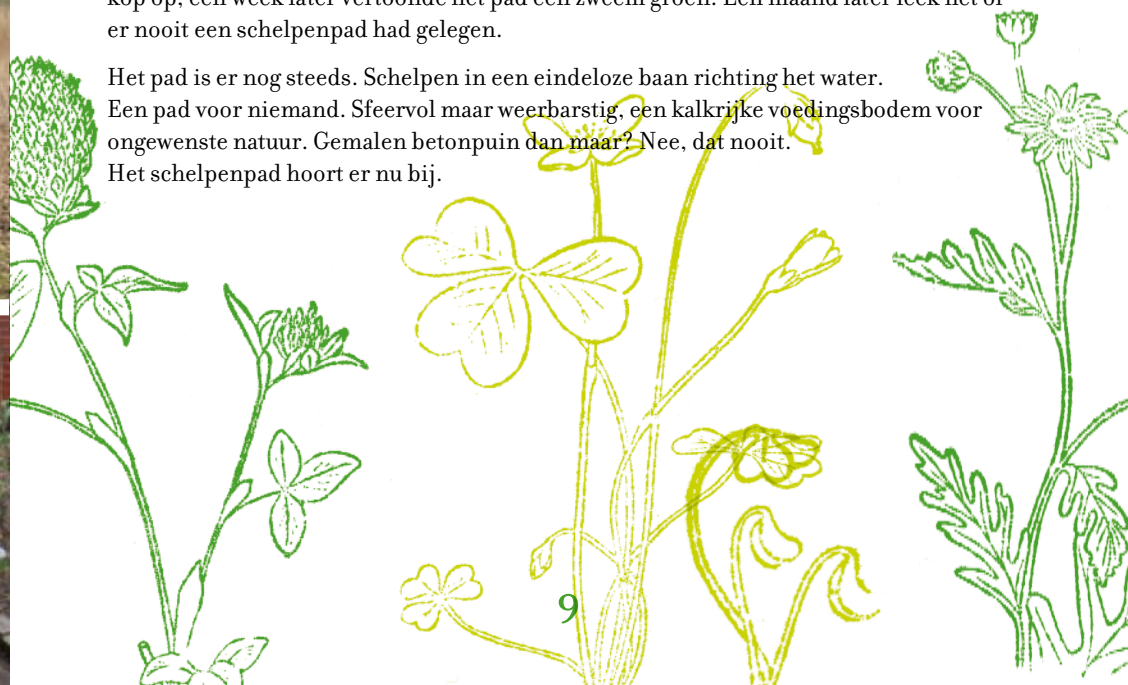
Het is aan een stel winterharde dwazen te danken dat het pad nog niet aan het zicht is onttrokken. Onkruid zou het weggetje onverbiddelijk hebben overwoekerd, als de vrijwilligers van de winterploeg zich niet aan de ondankbare taak hadden gewijd.

Dat varkentje zouden ze wel eens wassen! Naïevelingen, dat waren ze. Met hand, spade, schop en willekeurig elk ander stuk gereedschap waarvan ze dachten dat ze het gevecht konden winnen, gingen ze het onwillige groen te lijf. Centimeter voor centimeter schraapten ze weg en legden zo het pad bloot. Van groen verschoot het terug naar wit, de oorspronkelijke kleur. De schelpen kwamen weer tevoorschijn, het pad was weer een pad. Maar als ze met het gereedschap onder de armen vertrokken, op weg naar de erwtensoep, dan lachte de natuur hen uit. De volgende dag stak het eerste onkruid de kop op, een week later vertoonde het pad een zweem groen. Een maand later leek het of er nooit een schelpenpad had gelegen.

Het pad is er nog steeds. Schelpen in een eindeloze baan richting het water.

Een pad voor niemand. Sfeervol maar weerbarstig, een kalkrijke voedingsbodem voor ongewenste natuur. Gemalen betonpuin dan maar? Nee, dat nooit.

Het schelpenpad hoort er nu bij.

RICHARD SCHILTÉN, tuin 85

'Mijn vrouw nam het voortouw, een jaar of drie geleden. We woonden op een flat, zonder een buiten. Op korte afstand was er de volkstuin. Nu zijn Betty, ik en de hond Nena er vaak, lekker buiten.

Er is onderhoud van je eigen tuin, de gemeenschappelijke tuin en de buitenboel. Ik ben er iedere keer geweest, ook als het steenkoud was. Spijt heb ik er niet van gehad, nooit. Nee, het is juist spijtig dat het er niet meer is, werken in het buitengebied. Er was een leuke sfeer, je kreeg het vanzelf warm. Normaal zie je elkaar bij het tuinhekje, hier zie je elkaar ergens anders. Het was even wat anders.

Ik was van het algemene werk, niks bijzonders. Snoeien, rommel opruimen, het schelpenpad netjes maken, alles in combinatie. Dat vond ik het leukst, de combinatie. Ergens takken afhaken en ergens anders weer opbouwen.

Het schelpenpad vond ik minder, dat was eigenlijk een ramp. Had je alles eruit getrokken, stond het een week later weer omhoog. Alles groen, wat je had weggehaald. Ja, ondanbaar werk, dat was het. Toch ben ik tevreden. Het is vrijwilligerswerk, maar je doet het samen. Als ik nu naar ons park rijd en door het buitengebied kom, dan zie ik het weer, dan ben ik blij. We moeten het wel blijven onderhouden, want als de gemeente het niet doet, wie dan wel?'

'HET
SCHELPEPAD
WAS EEN RAMP'

TAKKENWAL

Een takkenwal of houtril is een smalle hoop takken. De wal wordt gemaakt van takken en hakhout die in de lengte zijn opgestapeld. De hoogte varieert maar is meestal ongeveer anderhalve meter. De wal is langgerekt en dient soms als perceelafbakening. Daarnaast heeft het nog een andere, nuttige functie: het is een broed- en rustplaats voor insecten en vogels. Het maken van een takkenwal is een ecologisch verantwoorde manier van verwerken van overtollig snoeihout. Een strakke, keurige ril ontstaat door het aan weerszijden plaatsen van palen of staken.

Een takkenwal is langs een boomgaard, park of volkstuin een beschutte behuizing voor kleine zoogdieren, zoals egels, wezels en muizen. Vogels vinden er nest- en schuilgelegenheid. Er zijn daarom veel winterkoninkjes en heggenmussen te vinden. De vogels vinden er volop voedsel; op en in het dode hout bevinden zich talloze soorten insecten. Bepaalde amfibieën, zoals de gewone pad, zoeken er onder de takkenbossen graag beschutting, als de winter begint.

Kleine flora gedijt er ook. Mossen en zwammen zetten zich graag vast op het ontbindende hout van een ril. Het is er vochtig en voedselrijk, een ideale biotoop. Het hout versterft langzaam en doet er ongeveer dertien jaar over om weer aarde te worden.

JAN OVERHAND, tuin 55

'Toen ik tien jaar geleden lid werd van de volkstuin, had ik direct een indruk. Het was een tuin voor oudere mensen, zo zag ik het. In loop van de jaren heb ik het park zien verjongen. Dat zie je ook bij de tuinbeurten, allemaal gemotiveerde vrijwilligers. Ik doe graag mee, ik heb er vrede mee om de handen uit de mouwen te steken. Ik doe het graag voor niets, want je krijgt veel terug. Je leert mensen kennen. In je eentje thuis zitten is armoede.

Ik heb het werken in de tuin niet van een vreemde. Mijn vader had ook een tuin, in de grond werken vond hij fijn, net als ik. Daarom heb ik me bij de vereniging aangesloten. Werken in de grond maakt me rustig. Op kantoor heb ik het druk genoeg. Ik heb ook met de buitenbeurten meegedaan. Het was januari, februari, maar altijd was het er mooi, ook al was het koud. Ik ben gewoon graag buiten, in de zomer en in de winter.

Voor een bepaald seizoen heb ik geen voorkeur, als ik maar buiten kan zijn. We hebben veel gesnoeid en takkenwallen gemaakt. Het is tamelijk ruw werk, maar ik heb altijd aan de insecten en vogels gedacht. Je zou kunnen zeggen dat ik het voor die beesten deed.

Het beste ben ik in het goed opruimen en vullen van takkenwallen. Eerst snoeien, dan het slepen van takken. Takken tussen de paaltjes door, alles goed vastzetten. Hup, klaar.

Ik had er schik in. In mijn eigen tuin heb ik mijn ook een takkenwalleke gemaakt. Het heeft nu enkele bewoners, vogeltjes. Wat voor soort vogels weet ik echt niet. Een roodborstje herken ik, verder niets. Er moet zeker voedsel in hebben gezeten, zoals insecten, daar komen vogels op af. Het project was voor mij persoonlijk nog niet klaar. Later ben ik nog naar mijn vader gegaan, naar zijn eigen tuin. Daar heb ik hem verteld hoe hij een takkenwal moest maken, hoe hij moest vlechten. Het lukte hem niet. Hij bracht de takken weer weg en gooide ze in een bos. Hij had er geen zin in. Oude mannen, oude gebruiken, zeg ik dan. Net als oude bomen: niets aan veranderen, anders gaan ze dood. Geen takkenwallen bij mijn vader dus, maar gelukkig wel bij mij. Eigenlijk vind ik het jammer dat het project afgelopen is. Het moet doorgaan, vind ik. Takkenwallen zakken vanzelf in elkaar, als je er niets aan doet. We moeten doorgaan, de boel overeind houden.'

'WERKEN IN DE
GROND MAAKT
ME RUSTIG'

1500 PLANTJES

Dordtse parken geuren en kleuren de laatste jaren dankzij de inspanning van een groep toegewijde vrijwilligers van Het Vlijpark. Ze ontfermden zich over nog tere plantjes die luisteren naar namen als Dagkoekoeksbloem, Judaspenning, Vingerhoedskruid, Muurbloem en Zwarte Toorts. De planten onderscheiden zich van andere planten, omdat ze tweejarig zijn.

De kweek van de tweejarigen was onderdeel van de overeenkomst met de gemeente Dordrecht. In ruil voor de jaarlijkse levering van 1500 plantjes zou de gemeente de slo-ten uitdiepen en de paden vernieuwen. Vrijwilligers van Het Vlijpark zouden daarnaast voor het onderhoud van het 'buitengebied' zorgdragen.

Het clubje is zes zomers op vaak warme middagen bij de kas aan de slag gegaan. In vijftien grote bakken zetten ze het zaaigoed uit. Om te voorkomen dat de konijnen al het werk teniet zouden doen, plaatsten ze de bakken op een verhoging. Daar kregen de jonge tweejarigen alle kans om uit te groeien tot een grotere plant. Met vele handen werden de borelingen verspeend, waardoor een veelvoud van planten ontstond, net zo vaak tot het aantal van 1500 werd bereikt.

Toen ze sterk genoeg waren, haalden medewerkers van de gemeente de plantjes op en gaven ze een plek in de borders van de Dordtse parken.

JACQUELINE STEEGHS, tuin 52

'Onze vereniging staat of valt met de vrijwilliger. Zonder hem of haar zou de tuin een saaie, dooie boel zijn. En dat niet alleen: zonder de vrijwilliger kun je de boel opdoeken, is het einde verhaal. Dan moet je alles inkopen. Potjes, planten, verfwerk, kantine, al je arbeid. Dan ben je een bedrijf. Maar we zijn een vereniging, een echte vereniging.

Hoe ziet een vrijwilliger eruit? Het zijn mensen die zich betrokken voelen, ik zou willen zeggen: die van de vereniging houden. Ze zijn van het slag: niet praten maar poetsen. Die graag in een groep werken en daar hun plezier aan ontlennen. Ze geven veel energie en tijd. Ze zijn van groot belang voor de vereniging, het voortbestaan hangt ervan af. Maar ze houden er zelf ook iets aan over. Vrijwilligerswerk is halen en brengen. Als je samenwerkt, leer je anderen kennen en krijg je toegang tot nieuwe netwerken. Je leert ook praktische zaken, zoals het maken van takkenrillen en zaaien en het verspenen van planten.

Je kunt zeggen dat je van vrijwilligerswerk rijker wordt. Je doet kennis op, maar nog belangrijker: je bouwt vriendschappen op. Je weet dat je van anderen op aan kunt. Dat is van grote waarde.

Zelf heb ik als vrijwilliger iedere keer mee-gedaan met snoeien. Het was leuk, lekker naar buiten, sjaal om en handschoenen aan. Met z'n allen het karwei beginnen en samen afmaken. Dat zit in me, een klus tot een goed einde willen brengen. Lekker bezig zijn was mijn eerste motivatie.

Mijn tweede motivatie was de vereniging. We hebben nu goede paden en sloten. Dat was ons doel en dat hebben we met z'n allen gehaald. Het gaat om elkaar helpen, relaties aan knopen. Een mens heeft behoefte om dingen samen te doen. Goed beschouwd word je er alleen maar beter van. Als vrijwilliger kun je in je eigen vereniging oefenen, met allerlei dingen, met planten werken, achter de bar staan, in het bestuur zitten. Terwijl je werkt leer je met fouten om te gaan, met verantwoordelijkheden, en je leert nieuwe vaardigheden. Je kunt stoppen, wanneer je wilt. Fantastisch, toch?

Als ik ergens goed in ben is het de omgang met tweejarigen. Je zaait ze in de zomer, dan beginnen ze te groeien en in het najaar zet je ze op de goede plek. En het volgende jaar bloeien ze weer. Ze staan dan tussen de bollen en eenjarigen, ze brengen kleur in de tuin.

Het opkweken van tweejarigen vergt vaardigheid en zorg. Het kan niet zonder een gevoel van liefde voor planten. Heel teer spul is het waar je mee omgaat, het vraagt om een verfijnde methode. Ik houd van dat hele proces, van zaaien tot bloeien. Bij dat werk ligt mijn hart.

**'VRIJWILLIGERS-
WERK IS HALEN
EN BRENGEN'**

ERWTENSOEP

Voor veel deelnemers zijn de winterse tuinbeurten onverbrekkelijk verbonden met erwtensoep. Na gedane zaken wachtte hen in de kantine een grote pan met soep, van waaruit de koks vele borden vulden. Zo werd de kou dankzij dit hartverwarmende gebaar al snel vergeten. Voor wie zelf een pannetje Hollandse snert wil maken, volgt hier een eenvoudig recept.

ingrediënten:

300 gram spliterwten
2 schouderkarbonades
1 laurierblaadje
1 kleine knolselderij
2 dunne preien
½ zakje verse selderij
1 boerenrookworst

bereiding:

Vul een grote soeppan met 1½ liter water en roer er 1 volle eetlepel zout door. Voeg de spliterwten en de karbonades toe en verkruimel het laurierblaadje erboven. Breng het water op matig vuur aan de kook, roer regelmatig. Leg het deksel op de pan en laat de spliterwten 20 minuten heel zachtjes koken. Maak intussen knolselderij en prei schoon. Snijd de knolselderij in plakken van 2 cm dik, schil de plakken dun en snijd ze in blokjes. Spoel de blokjes in een vergiet even af onder stromend water en laat ze goed uitlekken. Snijd de onderkant en het donkergroene blad van de prei. Snijd de stengels in ringen van 1 cm dik en was ze in een vergiet onder stromend water. Laat ook de prei goed uitlekken.

Hak de selderij heel fijn. Neem de karbonades uit de pan, verwijder het bot en snijd het vlees in kleine blokjes. Roer die met de knolselderij, prei en driekwart van de selderij door de soep. Leg de rookworst in de pan en laat de soep nog 20 minuten zachtjes koken, tot alle groenten gaar zijn. Roer regelmatig: de erwten vallen dan uit elkaar en binden zo vanzelf de soep. Haal de rookworst uit de pan, snijd hem in plakjes en roer de plakjes door de soep. Serveer de soep in grote kommen en strooi er nog wat selderij over. Geef er plakjes roggebrood en katenspek bij.

Eet smakelijk!

ALIE & ROEL KOOLMEES, tuin 8

Roel: 'Ruim twaalf jaar zitten we hier al, grandioos. Prima, heerlijk toeven. Ja, wel werken, dat hoort erbij. Vijf jaar lang heb ik beurten gedaan in de openbare ruimte. Muts op, sjaal om, en er tegenaan, lekker warm werken. Dat doe ik graag. Omdat ik het leuk vind, ik doe het voor de tuin, de vereniging. En voor de paden en de sloten. Als niemand het doet, gebeurt het gewoon niet.

Wat we er deden? Snoeien, takkenwallen maken, wallen bijhouden. Allemaal leuk. Maar het leukst waren de palen. Palen zoeken, palen in de grond slaan. Recht die palen, dat moesten ze wel zijn, goed recht. Dan die dikke takken in de grond slaan. Dat was het leukste, het slaan. In de grond slaan, bedoel ik. Ik ben geen rambo, maar ik houd wel van het lichamelijke.

Het waren er honderden. Allemaal erin geslagen. Een beetje paal en hij ging erin. Meestal kwamen ze van de compost vandaan. Zag ik een mooi recht stuk, dan zaagde ik hem gelijk. En dan de grond in jassen, ja jassen, heerlijk werk. Een ander hield hem vast, ik sloeg hem erin. Er zijn niet veel leukere dingen, ik kan ze niet bedenken. Gewoon dat het allemaal blijft staan, dat het niet gelijk in elkaar dondert. De mannen deden het krachtwerk, de dames het fijnere werk, vlechtwerk en zo. Maar we deden het met z'n allen, mannen en vrouwen.'

Ali: 'Er was een groepje die takjes bij elkaar bracht en op een hoop gooiden. En die takjes slingeren wij tussen de palen door. Lastiger dan je denkt, hoor, maar wel leuk. Echt vrouwenwerk. Mannen snoeien en slaan de palen. Vrouwen vlechten. Ben niet goed in borduren, daar houd ik helemaal niet van, maar het vlechten van takken ligt me wel. Naast vlechtwerk heb ik ook andere dingen gedaan. Achter de schermen, bij de activiteitencommissie. Broodjes klaarmaken bijvoorbeeld, samen met anderen. Wij deden de soep en de broodjes. Wij verzorgden de mannen, die uitgeputte mannen. Echt vrouwenwerk, dat hoort bij mij.'

Roel: 'Het heeft wel iets opgeleverd. Wij hebben nu mooie paden en sloten. Daar hebben we het voor gedaan. We hebben geld verdiend, voor ons clubje. Ik doe alles voor ons clubje. Als je het niet samen doet, dan heb je geen clubje. Het was een puinhoop, nu loop ik over gladde paadjes. En dan denk ik: dat hebben wij toch mooi met z'n allen gedaan.'

'PALEN DE
GROND IN JAS-
SEN, HEERLIJK
WERK'

DE OVEREENKOMST

De gemeente Dordrecht en het bestuur van Amateur Tuinders Vereniging Dordrecht ondertekenden op 13 januari 2005 een overeenkomst. 'Voor de paden en de sloten', zeggen de vrijwilligers die het werk uitvoerden. Ambtenaren hebben er een andere taal voor (uit de schriftelijke overeenkomst):

Partijen nemen het volgende in overweging:

De volkstuin en de gemeente wensen te komen tot het onderhouden van het groen, verhardingen en waterpartijen, plaatselijk bekend als een gedeelte van het perceel, kadastraal bekend onder de gemeente Dordrecht, sectie 0 perceelnummer 369 en volgens beheersysteem M12 object 0152120 en 0123921 (schelpenpad), een en ander zoals aangegeven op deze aan deze overeenkomst aangehechte en door partijen gewaarmerkte plattegrond.

Binnen deze overeenkomst zijn de partijen overeengekomen dat er over en weer geen vergoeding verschuldigd is.

COR MELGER, tuin 31

'Ik zit al heel lang op de tuin, ik geloof al 25 jaar. Het is plezierig dat je overdags iets te doen hebt. Ik tuinier graag, maar het hoeft voor mij niet veel op te brengen. Als ik maar iets te doen heb. Het liefst ben ik in mijn eigen tuin. Ik ben niet van de partijtjes, ik hoor nergens bij. Als ik maar met iedereen kan opschieten.

Ik heb ook de buitenboel mee helpen doen. Voor mij is het niets bijzonders. Als ze een beroep op me doen, dan doe ik het automatisch. Het is voor mij geen opoffering. Gewoon iets doen, onder elkaar. Praatje hier, praatje daar, niks aan het handje, erwtensoep toe. En dat levert ook nog geld op voor de verenging.

We deden van alles. Snoeien, schelpenpad schoonmaken. Het een was leuker dan het ander. Takken groeien niet zo hard, dat schelpenpad wel. Dat ging hard, met dat onkruid, maar niks aan te doen.

Ik had geen specialisme. Ik werkte gewoon met de ploeg mee. Veel gesnoeid, dat heb ik wel. Daar heb ik veel ervaring mee. Kort of lang, ik weet wel hoe dat moet. Je kijkt eerst naar de vorm van een boom en dan weet je het gelijk. Dan snij je een boom, maar je blijft wel letten op de vorm. De vorm is belangrijk, daar gaat het om. Je moet niet bang zijn om te snoeien. Sommigen laten hele takken hangen, maar ze moeten er gewoon af. Zo doe ik dat, zo moet het.'

'NIKS AAN HET
HANDJE, ERW-
TENSOEP TOE'

DE PADEN EN DE SLOTEN

In het voorjaar van 2008 is een gemeentelijke ploeg begonnen met het vernieuwen van de paden. Dat gebeurde door middel van het aanbrengen van een asfaltlaag. De totale hoeveelheid asfalt bedroeg 160 ton, die gemiddeld zes maal werd gedraaid en met 150 kilo per vierkante meter werd uitgereden.

De ploeg, lapploeg geheten, bestond uit de volgende personen en materialen:

- 3 medewerkers
- 1 spuitkar
- 1 vrachtwagen
- 1 asfaltmachine
- 2 motor Japanners
- klein gereedschap

Van het uitbaggeren van de binnensloten zijn geen gegevens bekend.

ED VAN BEZOUWEN, nr. 76

'Corrie en ik zitten sinds 1978 op de tuin, 32 jaar alweer. Nog steeds hebben we het naar ons zin. Een eigen tuin, die er perfect uitziet. Maar je bent er niet voor jezelf. Je moet ook ander werk doen, op de zaterdag de tuinbeurten en in de winter het buitengebied. Ik heb vrij vaak meegedaan, twee, drie keer per seizoen. En dat wel vijf, zes jaar achter elkaar.

Je doet het voor de vereniging. Het komt allemaal naar de vereniging toe, het geld, bedoel ik. Je verdient het met een paar vrijwilligers, een stuk of twintig bij elkaar. Niet iedereen voelt zich geroepen, maar je kan niemand verplichten. Ik wel, ik doe het gewoon, het zit in me. Iets voor een ander over hebben. Je verbonden voelen met de vereniging, dat is hetgeen in me zit. Voor de vereniging, alles wat je doet.

Je werkt harder dan bij je baas, ook al is het je hobby. Voor de eigen tuin werk ik zeker een dag in week. En daar kwam de buitengebied bij. Met elkaar kun je iets bereiken. En het moet gewoon gedaan worden. Als het niet gedaan wordt, komt er een prijskaartje aan te hangen.

We zijn in het buitengebied begonnen met snoeien en vuil oprapen. Ik ging op zaterdagochtend, ook als ik geen beurt had, wel met een vuilniszak rotzooi oprapen.

Het is andermans vuil, maar als niemand het oprapt dan blijft het tot in de eeuwigheid liggen.

Daar komt de verantwoordelijke Ed om de hoek kijken, ja zo is het. Dat komt altijd bij me naar boven.

Het is nu klaar, met de gemeente dan, maar het is eigenlijk nooit af. Als het nodig is ben ik weer. Dan pak ik gerust opnieuw een vuilniszak. Niks aan het handje, wat mij betreft.

Als er iets gedaan moet worden, ben ik de beroerste niet.'

'IK DOE HET
GEWOON, HET
ZIT IN ME'

MARIJKE WELLES, tuin 94

'De term 'vrijwilliger' gebruik ik nooit. Openbare tuindiensten, het mooi houden van alles, hoort er gewoon bij. Het is onderdeel van het leven op de tuin.

Ik heb vanzelfsprekend gehoor gegeven aan de oproep om mee te doen met de beurten in het buitengebied. Het is een heel goede deal. Schone, uitgebaggerde sloten, compleet met nieuwe beschoeiingen. En nieuw geplaveide paden. Daar wilde ik graag iets voor terug doen. Ik had ook thuis kunnen zitten.

Maar buiten werken vind ik heerlijk.

Wel vind ik het 's winters lastig om vroeg uit mijn bed te komen. Toch iedere keer lekker mijn werkplunje aan getrokken en erop uit gegaan. Het was vaak hartstikke koud, maar het kon me niet schelen. Eerlijk is eerlijk, vaak heb ik het niet gedaan. De keren dat ik er was heb ik lopen rommelen, knippen, snoeien, takkenwallen maken en colablikjes uit sloot halen. Er lagen tot mijn stomme verbazing heel veel flesjes in water.

Waar die vandaan kwamen? Wist ik het maar. Op de oever heb ik ook andere dingen aangetroffen, zoals plastic zakken, verpakkingen, dingen die leken op condooms. Ik heb zelfs een blikje sardientjes gevonden. Weggegooid, niet opgegeten.

Ik heb me verbaasd over de hoeveelheid afval en de onverwachte plekken waar het lag. Wat doet men hier, heb ik vaak gedacht? Picknicken achter de takkenwallen, da's logisch, maar pal langs de straat. Vreemd toch?

Thuis ben ik niet een echte opruimer. Mijn eigen huis is chaotischer dan het buitengebied, maar wel schoon.

Ik ben op de tuin altijd bezig met opruimen, ook in het openbaar groen. Ik vind dat blikjes niet in het groen thuis horen.

Naast het opruimen heb ik ook meegewerkt met het opbouwen van de takkenwallen.

Het leukst vond ik om bovenop een takkenwal te klimmen en die lekker aan te stampen.

Ha, ha, lekker stampen, stampen. Ik beleef veel plezier aan lichamelijk inspanning.

Heb ik altijd gehad, lekker stampen.

Niet zomaar stampen, nee netjes stampen.

Ruimte creëren. Takken wallen moeten samengaan. Toen ik over de takken liep en stampte, wilde ik ze mooi maken.

En ik wilde de natuurlijke processen op gang brengen. Dat de takken een mooie behuizing zouden worden voor al dat heerlijke ongedierte. Takken kun je verbranden of versnipperen, maar je kunt ze ook benutten.

We hebben met z'n allen veel plezier gehad en hard gewerkt. Gewoon lekker ontspannen bezig zijn. In wezen ben ik geen verenigingsmens, maar ik begin nu een beetje te snappen hoe het werkt. Noem mij geen vrijwilliger, ik wil me gewoon graag inzetten.'

'HEB IK ALTIJD
GEHAD, LEKKER
STAMPEN'

Gebiedsmanager Oost bij de gemeentelijke dienst Stadsbeheer, daarvoor Hoofduitvoerder Groen:

JOHAN HEIJBOER

'Ik werk al 26 jaar voor de gemeente en ben begonnen als voorman, aan schoffel, zoals dat heet. Lekker buiten werken, zoals jullie dat ook doen. Als gebiedsmanager ben ik nu verantwoordelijk voor de openbare ruimte: het groen, de wegen en het water. Alles wat bovengronds is, wordt door ons beheerd en onderhouden. Van gras tot bomen en heesters. Maar we baggeren ook sloten en weteningen en zorgen voor het afvoeren van planten, zodat de doorvoer naar de gemalen goed verloopt.

De eerste gesprekken over de samenwerking waren op een open dag van Het Vlijpark, toen voorzitter Jacqueline Steeghs me benaderde. Ze had eerder al wethouder Bas van der Zwaan benaderd en de suggestie gedaan om samen te werken.

De samenwerking hield in dat beide partijen een prestatie zouden leveren, een uitwisseling van diensten. De overeenkomst tekenden we met een flesje bier en een stukje worst erbij, in die sfeer.

Wat we afspraken is uniek voor Dordrecht: een samenwerking met gesloten beurzen tussen gemeente en een vereniging. We hebben nu wel overeenkomsten met bewoners in wijken, het zogeheten adoptiegroen, maar dat ligt toch anders.

We spraken af dat de gemeente zou baggeren en asfalteren, de tuinders zouden maaien, snoeien, vuil opruimen en het schelpenpad onkruidvrij houden.

Daarnaast zouden jullie tweejarige plantjes opkweken, allemaal activiteiten waaraan wij een bepaalde financiële waarde toekenden. Daar zetten wij onze diensten tegenover.

Jullie plantjes zijn in het openbaar groen van de stad terechtgekomen, in parken en middenbermen, zoals van de Galileïaan. Daar staan schitterende paarse bloemen van het Vlijpark.'

'EEN UNIEKE
SAMENWERKING
MET BIER EN
WORST'

TON VAN DEN HEUVEL, tuin 19

'Nu ik met de vut ben, kan ik mijn werk op het tuincomplex met nog meer plezier doen. Ik zit al tien jaar op de tuin en ben er altijd aan het werk. Er ligt zo verschrikkelijk veel werk dat anderen niet zien, dan pak ik het zelf gewoon op. Dak vuil, riool vol, anderen zien dat niet. Schoonmaken, ontstoppen die boel. Waarom ik dat doe? Omdat ik een heel warm hart heb voor deze vereniging. Ik ben nu eenmaal iemand die graag iets met zijn handen doet. Mijn handjes staan nooit stil.

Daarom kwam ik graag in het buitengebied, vier, vijf jaar achter elkaar. We wisten waar we het voor deden: voor schone sloten en mooie paden. Dat hebben we gedaan, ondanks de kou, en daar ben ik trots op. Een deel was verantwoordelijkheid, de rest gezelligheid. Een hoop lol met z'n allen, en soep toe. Het maken van takkenwallen vond ik het leukst. Als je er later voorbij reed, zag je dat hoe vreselijk mooi ze erbij stonden. Zoiets geeft voldoening.

Ik was vaak samen met Jesse, een jongen nog. Hij is er een paar jaar geleden bij gekomen, als aspirant-lid. Hij kreeg een tuintje en stond er alleen voor. Eigenlijk zit hij niet op de tuin, maar hij draait wel mee. Klasse van die jongen.

Ik ken Jesse al langer, vanaf de schoolbank om zo maar te zeggen. Ik ben zelf jaren lang vrachtwagenchauffeur geweest. Jesse reed dag in dag uit met me mee. Daarna zijn we elkaar uit het oog verloren.

Op de tuin zijn we elkaar weer tegengekomen. Toen zei hij: "Ik wil je maat weer zijn."

Daar was ik heel blij mee, dat hij dat zei. Jesse is er eentje, die ziet dezelfde dingen als ik. Een soort vader en zoon, dat zijn we, maar dan anders. Hij heeft gescheiden ouders. Ik leer hem veel dingen, eigenlijk alles wat ik kan. En nu zegt hij: "Hé, dat kan ik ook."

Ik zie hem niet echt als mijn zoon, maar ik ben blij dat hij bij me is. Hij neemt me veel dingen uit handen. Gewoon uit hetzelfde hout gesneden als ik. Hij ziet de dingen, net als ik, hij voelt alles perfect aan.

Van hem kan ik ook nog iets leren, al kan ik zelf al best veel. Vooral aan de theoretische kant is hij beter, op elektrisch gebied bijvoorbeeld. Ik steek er gewoon een stekker in. "Heb je dat wel goed nagekeken?", vraagt hij dan. We vullen elkaar goed aan. Jesse hielp mee in het buitengebied. Snoeien, opruimen, het grove werk. Daar ben ik ook van. Als ik nu over onze mooie paden loop, dan voel ik trots, iedere keer weer. We waren een kleine ploeg, maar met een enorm doorzettingsvermogen. We deden het gewoon. Noem het liefde voor de club.'

**'NOEM HET
LIEFDE VOOR
DE CLUB'**

MET DANK AAN:

alle vrijwilligers en de gemeente Dordrecht

colofon:

teksten: Frits Baarda / fotografie: Matthijs Reppel / vormgeving: niet vouwen a.u.b.
uitgave ATV Het Vlijpark, mei 2011 / www.vlijpark.nl